

פשיטת רגל- אפשרות העמדה לדין פלילי

מאת: ראובן קוניאק – יועץ לביטוח ולניהול סיכונים

לאחרונה פורסם פס"ד של בית המשפט המחוזי בירושלים (3451/99 הכונס הרשמי נ. שורת' ובו הורה נשיא בית המשפט, כב' השופט ורדי זיילר, על העמדתו לדין פלילי של פושט רגל לשעבר (בעת מתן ההחלטה לא היה החייב פושט רגל) מכח הסמכות המוקנית לו בסעיף 224 לפקודת פשיטת הרגל.

לפי הידוע לי, זוהי הפעם הראשונה שבה נוקט בית המשפט בסמכות זו המוקנית לו, בהסתמך על המידע שהומצא לו ע"י כונס הנכסים הרשמי ובלא שקדמה להחלטה חקירה משטרתית שהובילה למסקנה כי יש להגיש כתב אישום.

נראה שהחלטה זו מבשרת על מגמה המתגבשת במשרד האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי, לשים דגש על הפן הפלילי שבהליכי פשיטת רגל ופרוקי חברות. לא עוד הסתפקות בהיבטים הכלכליים אזרחיים שבהליכי פשיטת רגל וכינוס נכסים. מעתה צפויים פושטי רגל ונושאי משרה בחברות שבכינוס לסנקציות פליליות, אם יופרו הוראות הדין.

פסק הדין הנ"ל מתייחס לתקופה שלפני חוק החברות החדש. בתקופה ההיא היה יותר קשה להרים את המסך מעל החברה ולתבוע את נושא המשרה. כעת, על אחת כמה וכמה, על נושאי המשרה חלה חובת הזהירות שאם לא כן הם צפויים לתביעה אזרחית ולתביעה פלילית גם יחד (כמובן, שאין העמדה לדין פלילי בכל מקרה, אלא אם ביצעו מעשים כגון: הברחת נכסים, העלמת הכנסות, הימנעות במכוון מלעזור בגילוי הנכסים, אי קיום חובה למסור תצהירי אמת, הוצאת מסמכים במרמה, עשיית מעשים בכוונה להכשיל הליך משפטי, קבלת דבר במרמה, העברת נכס ללא מתן תמורה בעדו, הסתרה במזיד של נכס שנרכש ועוד).

לאור האמור לעיל, חייבים דירקטורים ונושאי משרה בכירה בחברה לערוך ביטוח אחריות דירקטורים עם גבולות אחריות מתאימים לכסוי החבות למקרה של תביעה אזרחית (אין להסתפק בגבולות אחריות סמליים מתוך מחשבה ש"לי זה לא יקרה").

המלצה שניה היא, להרחיב את הפוליסה לביטוח אחריות דירקטורים כך שתכלול כיסוי להגנה משפטית בתביעה פלילית בגבולות אחריות של לפחות 50,000 \$ - לתביעה, הן לחברה (כאשר החברה פעילה כפירמה נורמלית חיה וקיימת, כי במקרה של כינוס נכסים אין לכך חשיבות רבה מבחינתם של בעלי המניות) והן לכל דירקטור ונושא משרה בנפרד (כידוע לא ניתן לכסות בפוליסה את ההוצאות שאינן לצורך ההגנה המשפטית, או את הקנסות שיוטלו על הנאשמים – במקרה של תביעה פלילית).